

EDUSKUNNAN VASTAUS 208/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle (HE 186/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 29/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa lain toimeenpanoa ja arvioi turvakotitoiminnan järjestämisvastuun ja rahoituksen toimivuutta samoin kuin kriisiavun toimivuutta suhteessa sosiaali- ja terveystaloudelliseen järjestelmään.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoituksena on turvata valtakunnallisesti laadukkaat ja kokonaisvaltaiset turvakotipalvelut henkilöille, joihin kohdistuu lähisuhteessa väkivaltaa tai jotka elävät tällaisen väkivallan uhan alla.

2 §

Sovellettamisala

Tässä laissa säädetään niistä perusteista, joita noudatetaan maksettaessa valtion varoista korvausta turvakotipalvelua tuottaville toimijoille.

Lakia sovelletaan myös kunnalliseen turvakotiin ja kunnallisen turvakotipalvelun tuottajaan.

3 §

Turvakodin määritelmä

Turvakoti on ympärivuorokautinen, asiakkaalle maksuton kriisityön yksikkö, johon lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeva henkilö tai perhe voi mennä oma-aloitteisesti tai viranomaisen tai muun tahon ohjaamana, tarvittaessa myös nimettömänä.

4 §

Lähisuhdeväkivalta

Lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan tässä laissa niitä tapahtumia, joissa henkilö on väkivaltaisen nykyistä tai entistä kumppaniaan, lastaan tai puolisonsa lasta, vanhempansa, muuta lähisukulaisaan tai muuta läheistään kohtaan. Väkivallalla tarkoitetaan tekoa, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa teon kohteelle ruumiillista, seksuaalista, henkistä tai taloudellista haittaa tai kärsimystä, mukaan lukien tällaisilla teoilla uhkaaminen, pakottaminen tai mielivaltainen vapaudenriisto.

5 §

Turvakotipalvelu

Turvakotipalvelu on turvakodin tarjoamaa välitöntä kriisiapua, ympärivuorokautista turvattua asumista sekä akuuttiin tilanteeseen liittyvää psykososiaalista tukea, neuvontaa ja ohjausta lähisuhdeväkivaltaa kokeneelle tai sen uhan alla elävälle henkilölle.

Turvakodin vastuuhenkilö arvioi kriisityöhön erikoistuneen henkilöstönsä kanssa turvakotijakson pituuden.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä turvakotipalveluista.

6 §

Turvakotipalvelun asiakkaat

Turvakotipalvelua tarjotaan ensisijaisesti lähisuhdeväkivaltaa kokeneille tai sen uhan alla

eläville henkilöille ja heidän mukanaan oleville alaikäisille lapsille.

Turvakotipalvelua voidaan antaa myös lähisuhdeväkivaltaan rinnastuvien syiden vuoksi apua tarvitsevien henkilöiden auttamiseen, jos apu vastaa uhrin avuntarvetta eikä avun antaminen aiheuta haittaa tai vaaraa muille turvakodissa oleville.

Henkilö voi hakeutua mihin tahansa tässä laissa tarkoitettua turvakotipalvelua tarjoavaan turvakotiin, jos turvakodin paikkatilanne tämän sallii.

7 §

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävät

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos huolehtii turvakotipalvelujen valtakunnallisesta saatavuudesta siten, että eri puolilla Suomea on tarjolla ja saatavilla palveluja tarpeeseen nähden riittävästi.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos tekee sopimukset turvakotipalvelun tuottamisesta sellaisten turvakotipalvelun tuottajien kanssa, jotka täyttävät parhaiten turvakotipalvelun tuottamiselle 8 §:ssä ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty edellytykset.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos vastaa turvakotipalvelun kokonaisuuden koordinoinnista valtakunnallisesti yhteistyössä sopimuksen tehneiden turvakotien kanssa.

8 §

Turvakotipalvelun tuottamiselle asetettavat edellytykset

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos valitsee turvakotipalvelun tuottajaksi toimijat, joilla on yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) tarkoitettu voimassa oleva toimilupa.

Kunnallisilta palveluntuottajilta edellytetään samat edellytykset turvakotipalvelun tuottamiseen kuin yksityisiltä toimijoilta. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos tarkistaa edellytysten täyttämisen sopimuksesta neuvotellessaan. Terveys-

den ja hyvinvoinnin laitos konsultoi sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontaviranomaisia tässä asiassa.

Turvakotipalvelun tuottajan henkilöstöllä tulee olla riittävä koulutus, työkokemus ja perehtyneisyys lähisuhdeväkivallan kriisityöhön. Henkilöstöön tulee kuulua tarpeellinen määrä eri ammattiryhmien edustajia. Lisäksi henkilöstöön voi kuulua erityisasiantuntijoita riippuen siitä, mikä kriisityön erityisalue on palveluntuottajan erityisalaa.

Turvakotipalvelun tuottamiselle asetettavista edellytyksistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Turvakotipalvelun tuottamista koskeva sopimus

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos tekee turvakotipalvelun tuottamista koskevan sopimuksen palveluntuottajan kanssa enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Sopimukseen on otettava määräys, jonka mukaan vuosittain maksettava korvaus on riippuvainen valtion talousarvioon taroitusta varten varatusta määrärahasta.

Palvelujen tuottamista koskevassa sopimuksessa tulee sopia ainakin:

- 1) turvakodin yksilöinnistä ja sen tarjoamista turvakotipalveluista sekä turvakodin perhepaikkamäärästä;
- 2) toimialueesta, jolla sopimuksessa tarkoitettu palvelu järjestetään;
- 3) valtion varoista maksettavan korvauksen alustavasta määrästä 10 §:n 3 momentissa säädettyjä perusteita noudattaen sekä korvauksen maksamisesta;
- 4) turvakodin vastuuhenkilöstä ja muusta henkilöstöstä sekä henkilöstömäärän mitoituksista;
- 5) menettelystä tietojen vaihdossa, turvakotipalveluun liittyvästä rekisterinpidosta ja asiakastietojen säilyttämisestä;
- 6) turvakotihenkilöstölle järjestettävästä koulutuksesta;
- 7) yhteistyöstä turvakotiverkostossa;
- 8) sopimuksen voimassaoloajasta sekä irtisanomisesta.

10 §

Valtion varoista maksettava korvaus ja sen määräytyminen

Valtion varoista maksetaan korvausta 9 §:ssä tarkoitetun sopimuksen tehneille turvakotipalvelujen tuottajille. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos sopii vuosittain korvauksen suuruudesta valtion talousarvioon osoitetun määrärahan puitteissa.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos jakaa sovittu korvauksen ennakkona turvakotipalvelusopimuksen tehneille turvakotipalvelun tuottajille kattavan turvakotipalvelujärjestelmän luomiseksi 3 momentin mukaisesti.

Jaon perusteina otetaan huomioon turvakotipalvelun tuottajan toimialueen asukasluku ja turvakotipalvelujen kustannukset varainhoitovuotta edeltäneeltä vuodelta sekä turvakotipalvelun tuottajan kuluva tilikauden että tulevan vuoden talousarvioehdotusten tiedot.

Sopimusta solmittaessa uuden turvakotipalvelun tuottajan kanssa, sovelletaan palveluntuottajaan muiden samaa suuruusluokkaa olevien turvakotipalvelun tuottajien tilinpäätöstiedoista laskettuja keskiarvoja ja uuden palveluntuottajan talousarvioehdotuksen tietoja tulevaksi vuodeksi. Muutoin palveluntuottajalta kerätään samoja taustatietoja kuin muiltakin. Kaikkien turvakotipalvelua tuottavien tiedot käsitellään samoin periaattein.

Valtion varoista maksettavan korvauksen määräytymisperusteiden painoarvoista ja korvauksen jakamisesta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Korvauksen käyttöä koskeva selvitys, korvauksen palauttaminen ja uudelleen jakaminen

Turvakotipalvelun tuottaja antaa vuosittain Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle edellistä varainhoitovuotta koskevan selvityksen turvakotipalvelun tuottamissopimuksen toimeenpanosta aiheutuneista kustannuksista. Selvitys koskee ennakolta valtion varoista jaetun kor-

vauksen käyttöä, sen ylittämistä tai käyttämättä jäämistä. Selvityksessä voidaan samalla hakea ennakkoon maksetun korvauksen täydennystä.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos voi jakaa palautuneita korvauksia sellaisille palveluntuottajille, joiden saama korvaus on ollut aiheutuneisiin kustannuksiin nähden liian vähäinen. Sosiaali- ja terveysministeriö päättää jakamatta jääneen osuuden uudelleen jakamisesta.

Tarkempia säännöksiä valtion varoista jaettavan korvauksen maksamisesta, selvityksen sisällystöstä ja edellytyksistä korvauksen palauttamiseksi sekä uudelleen jakamiseksi voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta

Turvakotitoiminnan rahoituksen yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Turvakotitoiminnan valtakunnallisen toiminnan koordinointi ja ohjaus kuuluvat Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle.

Turvakotitoimintaa valvovat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirastot toimialueellaan. Turvakotitoiminnan valvontaan sovelletaan kunnan tuottaman turvakotitoiminnan osalta sosiaalihuoltolain (710/1982) 55 ja 56 §:ää sekä yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajan osalta yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain säännöksiä.

13 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Edellä 10 §:ssä tarkoitettuun korvaukseen sovelletaan, mitä säädetään valtionavustuslain (688/2001):

1) 14 §:ssä valtionavustuksen saajan tiedonantovelvollisuudesta;

2) 15 §:ssä valtionapuviranomaisen valvontatehtävästä;

3) 16 §:ssä valtionapuviranomaisen sekä tämän valtuuttaman tai tätä avustavan tarkastusoi-

keudesta sekä tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä ja virkavastuusta;

4) 17 §:ssä tarkastuksen suorittamisesta sekä velvollisuudesta avustaa;

5) 18 §:ssä valtionapuviranomaisen oikeudesta saada virka-apua;

6) 20 §:ssä valtionavustuksen palauttaminen;

7) 21 §:ssä velvollisuudesta valtionavustuksen takaisinperintään;

8) 22 §:ssä valtionavustuksen harkinnanvaraisesta takaisinperinnästä;

9) 25 §:ssä valtionavustuksen viivästyskorostusta;

10) 28 §:ssä valtionavustuksen takaisinperinnän määräajasta;

11) 29 §:n 1 momentissa valtionavustuksen maksatuksen raukeamisesta;

12) 30 §:ssä palautettavan tai takaisin perittävän valtionavustuksen kuittauksesta;

13) 31 §:ssä valtionapuviranomaisen oikeudesta saada tietoja toiselta viranomaiselta;

14) 32 §:ssä tietojen luovuttamisesta; ja

15) 34 §:ssä muutoksenhausta valtionapua koskevassa asiassa.

Edellä 1 momentissa viitatuissa säännöksissä tarkoitettuna valtionavustuksen saajana pidetään tässä laissa turvakotipalvelun tuottajaa ja valtionapuviranomaisena sosiaali- ja terveysministeriötä.

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15 §

Siirtymäsäännökset

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos tekee turvakotitoiminnan tuottajan kanssa 9 §:ssä tarkoitetun sopimuksen turvakotitoiminnan tuottamisesta sekä korvauksen suuruudesta 30 päivään kesäkuuta 2015 mennessä.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos korvaa kunnille akuutin kriisihoidon korvaamiseen turva-

kodissa lähisuhde- ja perheväkivallan vuoksi käytetyt kustannukset tämän lain mukaisesti lain voimaantultua, kuitenkin enintään kunkin turvakodin 1 momentissa tarkoitetun sopimuksen voimaantumiseen tai 30.6.2015 asti. Kunnat hakevat korvausta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta 15 päivään elokuuta 2015 mennessä. Hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan nimi, mikä turvakoti on kyseessä, kyseessä olevan kunnan asiakasmäärät turvakodeissa ja turvakodeissa vietetty aika ja maksujen suuruudet.

Turvakotipalvelun tuottajan tulee ilmoittaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle vastaavia

tietoja viimeistään sopimuksen solmimiseen mennessä. Tietoa tarvitaan kunnittain asiakasmääristä, korvauksista ja asiakkaiden oleskeluajoista. Tietojen perusteella vastaava summa vähennetään turvakotipalvelun tuottamiselle maksettavasta ennakkokorvauksesta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos maksaa sopimukseen perustuvat korvaukset turvakotipalvelun tuottajille viimeistään 30 päivään kesäkuuta 2015 mennessä. Kunnille tulevat korvaukset on maksettava 15 päivään syyskuuta 2015 mennessä.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 2014